

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
««SOFT SKILLS» В ОСВІТІ: ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ЛІДЕРСТВО
ТА СПІВПРАЦЯ»**

Відомості про викладача

ПІБ	Губарева Дар'я Вячеславівна
Посада викладача	старший викладач кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Tdeb2I4AAAAJ
Електронна адреса	d.v.hubarieva@npu.edu.ua

I. Основна мета навчальної дисципліни

Сформувати у здобувачів *третього (освітньо-наукового) рівня* цілісне уявлення про сутність, структуру та значення «soft skills» у професійній освітній діяльності. Забезпечити оволодіння теоретичними основами розвитку соціального, емоційного та практичного інтелекту, лідерських та комунікативних навичок, а також надати практичні інструменти для розвитку й діагностики «м'яких навичок» у педагогічному контексті, зокрема в умовах командної співпраці та лідерства.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Рік впровадження	2025
Шифр навчальної дисципліни	СВ 01
Семестр навчання	5

III. Програмні результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики; застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення в галузі освіти й педагогіки.

ЗК 1 Здатність оволодівати загальнонауковими (філософськими) компетентностями, формувати системний науковий світогляд, професійну етику та загальний культурний світогляд завдяки абстрактному мисленню, критичному аналізу, оцінці, синтезу і генеруванню нових та складних ідей.

ЗК 6 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій школі та наукових установах, планувати й проводити навчальні заняття з використанням компетентнісного підходу, застосовувати знання на практиці.

ЗК 7 Здатність проявляти ініціативу, соціальну відповідальність, мотивувати колектив до спільної мети, ефективно працювати в команді, цінувати різноманітність і мультикультурність, усвідомлювати гендерну рівність та рівні можливості.

ФК 2 Здатність до дослідницького навчання; дотримання етичних принципів у професійній взаємодії; розвиток емпатії та поваги до індивідуальних особливостей інших, міжкультурної толерантності.

ФК 3 Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії та ефективної комунікації в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; навички презентації наукових досліджень та ідей; володіння науковим стилем викладу; участь у різних формах професійно-педагогічного і наукового спілкування; встановлення продуктивної співпраці та обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним).

ФК 5 Здатність застосовувати ефективні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів та студентів в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; проектування структури, змісту та процесу проведення лекцій і практично-семінарських занять; навички педагогічного спілкування з учнями та студентами; розвиток вербальної та невербальної комунікації з представниками різних соціальних, вікових, національних та релігійних груп; вирішення педагогічних конфліктів; здатність адаптувати комунікацію до різних цільових аудиторій.

ФК 6 Здатність впроваджувати, удосконалювати та модернізувати виховні системи й технології в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; розуміння процесів становлення особистості через виховання і самовиховання; аналіз соціокультурного середовища та особливостей виховання на різних вікових етапах; реалізація ціннісно-смыслового підходу до виховання на засадах полікультурності.

ФК 11 Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності у науково-педагогічній діяльності в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; запобігання плагіату, фальсифікації та фабрикації даних досліджень; вміння правильно цитувати та посилаєся на джерела інформації; здатність формувати культуру академічної доброчесності в освітньому середовищі; розуміння правових та етичних аспектів наукової комунікації.

ПРН 6 Працювати з різними джерелами інформації. Аналізувати наукові статті у сфері освіти. Використовувати бібліографічні та наукометричні бази даних (Web of Science, Scopus). Відстежувати новітні досягнення у педагогічній науці. Дотримуватись правил цитування та оформлення джерел. Розуміти принципи наукометричних показників (індекс цитування, індекс Хірша, імпаکت-фактор).

ПРН 7 Дотримуватись етичних норм наукової спільноти. Здійснювати відповідальний моральний вибір у професійній діяльності. Усвідомлювати роль викладача у розвитку суспільства та формуванні особистості студента.

ПРН 9 Застосовує інноваційні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності; проектує структуру, зміст та процес проведення різних типів навчальних занять; демонструє високий рівень педагогічного спілкування; ефективно використовує вербальну та невербальну комунікацію; конструктивно вирішує педагогічні конфлікти; адаптує комунікацію відповідно до особливостей різних цільових аудиторій.

ПРН 10 Впроваджує, удосконалює та модернізує виховні системи й технології; аналізує процеси становлення особистості через виховання і самовиховання; проводить діагностику соціокультурного середовища та особливостей виховання на різних вікових етапах; реалізує ціннісно-смысловий підхід до виховання на засадах полікультурності.

ПРН 13 Ефективно використовує інформаційно-комунікаційні технології в освітній і науковій діяльності; демонструє методичну компетентність у застосуванні ІКТ; впроваджує сучасні цифрові технології для вирішення освітньо-наукових завдань; моделює педагогічні процеси з використанням цифрових інструментів; проводить моніторинг та аналіз експериментальних результатів із застосуванням ІКТ.

ПРН 15 Дотримується принципів академічної доброчесності у науково-педагогічній діяльності; запобігає плагіату, фальсифікації та фабрикації даних досліджень; правильно цитує та посилається на джерела інформації; формує культуру академічної доброчесності в освітньому середовищі; демонструє розуміння правових та етичних аспектів наукової комунікації.

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та мотиваційні чинники розвитку soft skills в освіті

Тема 1.1. «Навички 21 століття»: soft skills та їх роль у професійному розвитку. Визначення понять soft skills і hard skills. Значення емоційного, соціального й практичного інтелекту для педагогічної діяльності. Перелік ключових soft skills в освітньому контексті. Зв'язок soft skills із потребами сучасного суспільства.

Тема 1.2. Soft skills як складова соціальної компетентності освітян. Розкриття поняття соціальної компетентності. Зв'язок між soft skills і соціальною взаємодією. Навички комунікації, співпраці, емпатії, вирішення конфліктів. Роль soft skills у формуванні відкритого та толерантного професійного середовища.

Тема 1.3. Середовище освітньої інновації як простір розвитку soft skills. Особливості формування soft skills у межах сучасної освітньої парадигми. Виклики цифровізації, інклюзивності, мультикультурності. Інструменти діагностики та самооцінювання рівня сформованості soft skills в освітньому середовищі.

Змістовий модуль 2. Інструменти розвитку soft skills: емоційний інтелект, лідерство та співпраця

Тема 2.1. Когнітивно-мотиваційні основи розвитку soft skills. Роль знань, переконань, мотиваційних установок у формуванні поведінки. Навчальні технології, які сприяють розвитку когнітивної гнучкості, критичного мислення, пізнавальної ініціативності.

Тема 2.2. Емоційний інтелект як базис соціально-емоційної взаємодії. Поняття емоційного інтелекту, його компоненти (самоусвідомлення, саморегуляція, емпатія тощо). Методи розвитку емоційної чутливості, управління емоціями, формування емоційної грамотності в професійному колективі.

Тема 2.3. Лідерство та командна співпраця як прояв soft skills. Сутність лідерських навичок у педагогічній діяльності. Ролі в команді, принципи конструктивної взаємодії. Розвиток навичок відповідальності, ініціативності, прийняття рішень. Техніки фасилітації, рефлексії, ведення діалогу.

Детальні теми лекційних, семінарських занять, питання до заліку, теми і завдання для самостійної роботи та інші містяться на курсі у Moodle.

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання

Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Губарева Дар'я Вячеславівна, доктор філософії в галузі 01 Освіта/Педагогіка, старший викладач.

VI. Обсяг навчального навантаження і терміни навчання

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік і семестр навчання	Третій, п'ятий	Третій, п'ятий
Кількість кредитів	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	20	6
Семінарські заняття	20	6
Самостійна робота	50	78

VII. Політика навчальної дисципліни

ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова

VIII. Основні інформаційні джерела

Базова

1. Джеймс Дж. Хекман «Тверді докази soft skills». Економіка праці Том 19, випуск 4, серпень 2012 р., сторінки 451-464. Посилання на автора відкривають панель накладання [Джеймс Дж. Хекман](#)
2. Пеллігріно Дж., Хілтон М. (ред.) (2012). Освіта для життя та роботи: розвиток знань і навичок, які можна передати у 21 столітті. Вашингтон, округ Колумбія: National Academies Press.
3. Бартон Дж. Гірш. Потрібні: Soft skills для сучасної роботи - 2017 р <https://doi.org/10.1177/0031721717690359>
4. Бобро, А. А. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ/Бобро А.А// Видавництво НДУ. Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки". 2021 р., № 1 <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/2064>
5. Губарева Д.В. Соціальна компетентність в умовах сучасної початкової школи України/ Губарева Д.В.// ВІСНИК УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ. ISSN 2522-9133 (online) Серія «ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ». ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ. 2020. № 1 (19)
6. Жовнич О.В., Казьмірчук Н.С., Стахова І.А. Театр природи як засіб формування SOFT SKILLS в учнів початкової школи / О.В. Жовнич, Н.С. Казьмірчук, І.А. Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. – 2020. – Випуск 61. – С. 23–30.
7. Кожушкіна Т.Л. Міжособистісна взаємодія як складова частина «soft skills» студентів педагогічного коледжу / Т.Л. Кожушкіна // Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова: Вип. 63, 2018.
8. Наход С.А. Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій / С.А. Наход // Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова: Вип. 63, 2018. – С. 39.
9. Andrews J. Graduate Employability, 'Soft Skills' Versus 'Hard' Business Knowledge: A European Study / J. Andrews, H. Higson // Higher Education in Europe. – Vol. 33, – № 4. – P. 411-422. 10.1080/03797720802522627
10. Wellington J. K. The "soft skills" of success: Be it high tech, low tech, or no tech / J. K. Wellington // Vital Speeches of the Day. – 2005. – № 71. – P. 628.
11. Рада коучів Forbes «15 Soft Skills You Need To Succeed When Entering The Workforce». – Режим доступу: <https://www.forbes.com/sites/forbescoachescouncil/2019/01/22/15-soft-skills-you-need-to-succeed-when-entering-the-workforce/?sh=51ff668110ae>
12. Длугунович Н.А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців / Н.А. Длугунович // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. – 2014. – № 6. – С. 239–242. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_tekh_2014_6_47.
13. English and communication skills coaching for tech specialists [Електронний ресурс] // Tilda. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://talktori.com/>.
14. Fan, C. S., Wei, X. and Zhang, J. (2017) 'Soft Skills, Hard Skills, and the Black/White Wage Gap', Economic Inquiry, 55(2), pp. 1032–1053. doi: 10.1111/ecin.12406.
15. Joseph, D. et al. (2010) 'Practical Intelligence in IT: Assessing Soft Skills of IT Professionals', Communications of the ACM, 53(2), pp. 149–154. doi: 10.1145/1646353.1646391.
16. Міщенко Марина Сергіївна. "«Soft skills»–внесок у наше майбутнє." the 10th international scientific and practical conference "dynamics of the development of world science"(june 10-12, 2020) perfect publishing, vancouver, canada. 2020. 848 p.. 2020.
17. Варяниця Людмила Олександрівна. Дитяча субкультура як фактор соціалізації молодшого школяра в навчально-виховному процесі : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.05 / Варяниця Людмила Олександрівна. Луганський національний педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2006. 241 с.
18. Гоулман Д. Емоційний інтелект / Пер. с англ. А. П. Исаевой. Київ : АСТ: Астрель, 2011. 478 с.
19. Гоулман Д. Соціальний інтелект / Пер. с англ. А. П. Исаевой. Київ : АСТ: Астрель, 2011. 387 с.
20. Губарева Д. В. Вплив соціальної компетентності на інтелектуальний показник особистості. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 17 : Теорія і практика навчання та виховання : збірник наукових праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 31. С. 51-56.

21. Докторович М. О. Соціальна компетентність як наукова проблема. Психологія і суспільство. 2009. № 3. С. 144–147.
22. Захарко О. Внутрішня мотивація як психологічний феномен. Соціогуманітарні проблеми людини. 2008. №3. С. 143-149.
23. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів — один з важливих чинників працевлаштування. Вісник ВПІ. 2015. Вип. 2. С. 162–167.
24. Коваль Л. Г., Зверєва І. Д., Хлебик С. Р. Соціальна педагогіка / соціальна робота : навчальний посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 392 с.
25. Костюк А. В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2014. Вип. 2 (1). С. 85-89.
26. Литвиненко Світлана Анатоліївна. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 / Литвиненко Світлана Анатоліївна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ : 2005. 40 с.
27. Матвієнко О., Митник О., Губарева Д. Світ у гармонії: робочий зошит. У 2-х ч. Ч 1. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 64с
28. Матвієнко О., Митник О., Губарева Д. Світ у гармонії: робочий зошит. У 2-х ч. Ч 2. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 56 с.

IX. Система оцінювання

Поточний контроль	тематичні експрес-опитування (усні та письмові) на семінарських заняттях, творчі й пошукові індивідуальні роботи (групові проєкти, презентації, есе, тренувальні тести, модульні контрольні роботи) тощо.
Підсумковий контроль	Залік (диференційований) Важливі рекомендації! Моніторинг у формі заліку передбачає: – виконання студентом (-ми) самостійно або під керівництвом викладача тематичних контрольних завдань на основі вивченого програмного матеріалу (накопичувальні кейси). – демонстрацію студентом (-ми) набутих компетентностей крізь призму підсумкових тестів або захисту тематичного проєкту з використанням мультимедійних засобів та інших засобів візуалізації (PowerPoint, відео, колаж тощо) на засадах відкритості й прозорості. Критерії оцінювання: <u>Під час усних відповідей:</u> повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість; звертання до основної та додаткової літератури: підручників, навчальних посібників, періодичних (фахових) видань тощо; використання цитат, афоризмів, думок авторитетних вчених та ін.; аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. <u>Під час виконання письмових (тестових) завдань:</u> повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою мультимедійної техніки, різних технічних засобів (слайдів, таблиць, схем, діаграмних рисунків тощо). <u>Перезарахування окремих тем або модулів дисципліни за умови підтвердження відповідних навчальних результатів, здобутих у межах неформальної освіти (курси, тренінги, семінари, сертифікати тощо):</u> перезарахування здійснюється на підставі поданої документації, яка підтверджує зміст, тривалість і результати навчання, та після оцінки відповідності компетентностей викладачем курсу або уповноваженою комісією, відповідно до Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова (https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu).

[uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova](#)).

Рівень відповідності критеріям:

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму освітнього компонента в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми освітнього компонента, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з освітнього компонента, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів – з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з освітнього компонента, не вміє логічно, послідовно, ґрамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів – з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

Х. Навчальні ресурси

Основні та додаткові матеріали, необхідні для вивчення навчальної дисципліни, знаходяться в електронному навчальному курсі системи управління навчальними курсами MOODLE.

*Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 9 від 24 березня 2025 року*